

Vadászattal, vadgazdálkodással kapcsolatos ismeretek összehasonlító vizsgálata pedagógushallgatók körében

(Comparative Study of Knowledge Related to Hunting and Wildlife Management among Students in Teacher Training)

Mesterházy Helga^{*1} – Hoschek Mónika²

Soproni Egyetem

¹ Roth Gyula Erdészeti és Vadgazdálkodási Tudományok Doktori Iskola

² Lámfalussy Sándor Közgazdaságtudományi Kar

Kivonat

Leendő nemzedékünk nevelésében elengedhetetlen szerepet játszanak a pedagógusok. Óvodai keretek között az óvodapedagógusoké a felelősség, hogy színesítsék a gyermekek mindennapjait a különböző műveltségterületeken belül. Számos olyan témakör van, amelyről keveset tudnak a gyermekek, ilyen például a vadászat, vadgazdálkodás és főbb vadfajaink témaköre is, amelyekről fontos lenne tudni a kisebb generációnak is, hiszen ezen témák is részesei a mindennapjainknak. Mindezekhez arra van szükség, hogy szerteágazó ismerettel rendelkezzenek pedagógusaink, amelyek érdekesek, hitelesek, pontosak és figyelemfelkeltőek a gyermekek számára. Kutatásunkban arra kerestük a választ, hogy van-e különbség a falusi és a városi pedagógushallgatók ismeretei között a vadászat, vadgazdálkodás és főbb vadfajaink témakörében.

Kulcsszavak: pedagógushallgatók, vadászat, vadgazdálkodás

Abstract

Teachers have an essential role to play in educating our future generation. In kindergartens, it is the responsibility of kindergarten teachers to colour children's everyday lives within different areas of education. There are many topics that children know little about, such as hunting, wildlife management and our main wild species, which would be important for the younger generation to know about, as these topics are part of our daily lives. All of this requires that our educators have a wide range of knowledge that is interesting, authentic, accurate, and eye-catching for children. In our research, we sought to answer whether there is a difference between the knowledge of rural and urban teacher training students on hunting, wildlife management and our main wild species.

Keywords: teacher training students, hunting, wildlife management

1. Bevezetés

A felnövekvő generáció már óvodás korban alapismeretet/előismeretet szerez számos témakörből, így az általános iskolába való bekerüléskor a szülő és óvodapedagógus által átadott ismereteket is hasznosítani tudja. Óvodás korban az Óvodai Nevelés Országos

---

* mesterhazy.helga@phd.uni-sopron.hu

Alapprogramja szerint a következő műveltségterületek köré csoportosítjuk a különböző tevékenységformákat:

- verselés, mesélés;
- ének, zene, énekes játék, gyermektánc;
- rajzolás, festés, mintázás, kézimunka;
- mozgás;
- külső világ tevékeny megismerése;
- matematikai tartalmú tapasztalatszerzés (363/2012 (XII.17.)).

A környezettudatosságra nevelés 2007 óta kiemelt szerepet játszik a közoktatási intézmények fejlesztési céljai között. Ez alapján minden közoktatási intézmény cél- és feladatrendszerében kiemelt szerepet kell kapnia (202/2007 (VII.31.)). A külső világ tevékeny megismerése műveltségterületen belül a gyermekeknek lehetőségük nyílik tapasztalatokat szerezni a szűkebb- és tágabb környezetükről, amelybe a matematikai tartalmú tapasztalatszerzések is helyt kapnak. A tevékenységek közben az óvodapedagógus egyik fő feladata, hogy támogassa a gyermekeket a természethez való pozitív érzelmi viszony kialakulásában. Mindeközben a környezettudatos magatartásra nevelés is megtörténik, természetesen játékba, tevékenységbe ágyazottan, amely egyfajta holisztikus szemléletmódot is megkövetel nemcsak az óvodapedagógusoktól, hanem a gyermekektől is.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja a fentiekén kívül kiemeli, hogy a tanulási folyamatokért elsődlegesen a szaktudással és kompetenciákkal felvértezett pedagógus felel. Így várható, hogy az élményalapú, tapasztalatokra és tevékenységre fókuszáló ismeretátadás a fenntartható fejlődés érdekében hozzájárul a környezettudatos magatartás formálásához és a felelősségteljes személyiség kialakulásához (MOLNÁR, 2015, p. 127). Péntekné szerint a környezeti nevelés elősegíti a megfelelő környezeti attitűd kialakítását, sajátos értékrendet teremt, szorosabbá teszi az ember kötődését a természethez (PÉNTEKNÉ, 2000).

A gyermekek a közvetlen környezetükkel ismerkednek meg legelőször, melybe beletartoznak az állatok is, amelyek körülveszik őket. A háziállatokon kívül a vadon élő állatok is rendkívül fontos témakör, nemcsak a gyermekek, hanem a felnőttek számára is, hiszen sokan nincsenek tisztában a fajok megnevezéseivel, a különböző nemű egyedek elnevezéseivel, akár felismerésével sem. A vadon élő állatokkal, vadászattal és vadgazdálkodással kapcsolatos pontos ismeretek azért fontosak a pedagógusok, gyermekek és felnőttek számára, mert a média olykor eltorzított képet mutat felénk. A hírek által leggyakrabban a vadászattal kapcsolatos balesetek, helytelen elejtések és a hagyományokkal kapcsolatos téveszmék jutnak el a médiafogyasztókhoz, ami ahhoz vezet, hogy negatívan ítélik meg a vadászatot és a vadgazdálkodást is.

Mindezek szükségessé teszik, hogy a gyermekek ne kapjanak téves képet a fent említett témakörökről, hanem hiteles, pontos ismeretekkel rendelkezzenek már az iskolába lépéskor. Ehhez segít hozzá az óvodapedagógus is. Kutatásunk célja tehát az volt, hogy megvizsgáljuk van-e különbség a falusi és a városi pedagógushallgatók ismeretei között a vadászat, vadgazdálkodás és főbb vadfajaink témakörében, illetve tudunk-e felfedezni egyezőséget a levelező munkarendben tanuló és nappali tagozatos pedagógushallgatók tájékozottsága között.

2. Hipotézis

A bemutatott vizsgálat hipotézise a következő: A falusi pedagógushallgatók szerteágazóbb ismeretekkel rendelkeznek a vadászat, vadgazdálkodás és főbb vadfajaink témaköréből, mint a városi pedagógushallgatók.

3. Minta és módszerek

A vizsgálat módszere kérdőíves felmérés volt, amelyet 2019-ben végeztünk el a Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Karán és a Tatai Községi Felsőoktatási Központban. A kérdőívet 173 másodévfolyamos óvodapedagógus, valamint csecsemő- és kisgyermek-nevelő szakos hallgató töltötte ki, akik között nappali és levelező munkarendben tanuló hallgatók is voltak. A hallgatók a kérdőívet papír alapon, egy szeminárium keretében töltötték ki önállóan, segítség nélkül. Az adatok felvétele névtelenül történt.

Az eredmények feldolgozásához az SPSS statisztikai programot használtuk (keresztábra elemzés, Mann-Whitney U-próba).

4. Eredmények

Jelen kutatás nem a válaszok helyességére fókuszál, annál inkább a két csoport közötti válaszadások egyezőségére, esetleg különbözőségére.

A feltételezésünk alapján azt gondoljuk, hogy azok a hallgatók, akik falun élnek – a közeli és mindennapos természetélmény miatt – szerteágazóbb ismeretekkel rendelkeznek a vadászat, vadgazdálkodás és főbb vadfajaink témakörökkel illetően, mint a városi pedagógushallgatók, akiknél a természettel való kapcsolat feltehetőleg kevesebb növény, és állat-jelenléttel jellemezhető, esetenként csakis szervezett keretek között pl. egy vadspark látogatásakor.

A vadgazdálkodással összefüggésben számos témakörre kitérünk: ilyen a vadhússal való kapcsolat- hozzájárás jelentősége, a tájékozódás szinterei, a vad tulajdonára vonatkozó kérdések, a vadgazdálkodás éves pénzügyi forgalma, illetve a károkozások is.

A hipotézis bizonyításához különválasztottuk a falusi és a városi pedagógushallgatókat. A kérdőívet 78 falusi és 95 városi hallgató töltötte ki.

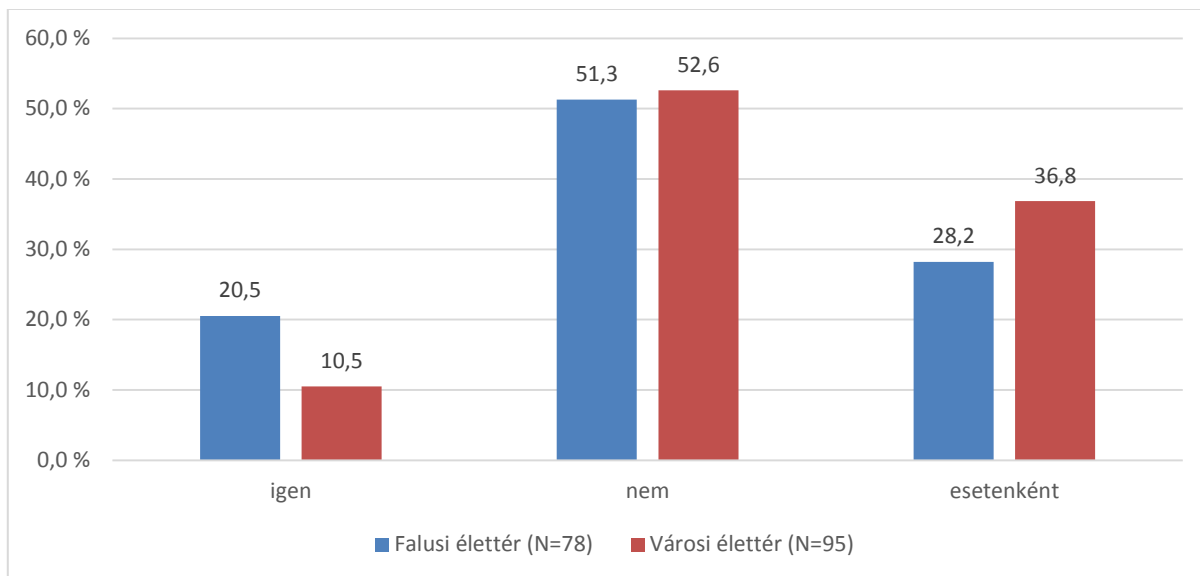
A tájékozódás platformjainak jelentősége a vadászati témákat illetően nem elhanyagolható. A közösségi oldalakról információkat szerző egyének sűrűn találkozhatnak gyűlölködő, vadászat-ellenes csoportokkal, amelyek nem megfelelő ismeretekkel árasztják el őket. Ez előmozdítja, hogy egyfajta negatív érzés alakuljon ki bennük a vadásztársadalom és a vadászati tevékenységek iránt. Azok, akik hiteles forrásokból, pl. a televízió által közvetített természetfilmekben és szaklapokon keresztül próbálnak tájékozódni, nagyobb eséllyel jutnak valósághoz közeli információhoz.

Ahogy az az *1. ábrán* látható, a válaszadók többségét nem érdeklik a vadászattal kapcsolatos hírek, ezt a falusiak közül 40 fő (51%), a városiak közül pedig 50 fő (52%) jelölte be. Csupán 16 falun élő diák (20,5%) gondolja úgy, hogy számára érdekesek az effajta médiatartalmak, a városiak közül pedig 10 fő (10,5%). A keresztábra elemzés alapján nincs szignifikáns különbség a két csoport válaszai között ($\chi^2=3,827$; $df=2$; $p=0,148$) (*1. ábra*).

Azok a hallgatók, akik az igen, vagy az esetenként válaszlehetőséget jelölték be, családjuktól, barátaiktól, illetve ismerőseiktől tájékozódnak, médiafelületek közül pedig az internetet használják a legtöbben tájékozódás céljából. Konkrét médiumok felsorolására is lehetőséget kaptak a diákok nyitott kérdés keretében, mellyel a 173 (100%) kitöltő közül összesen 33 fő (19%) élt. A kérdésnél több konkrétumot is megemlíthettek a hallgatók.

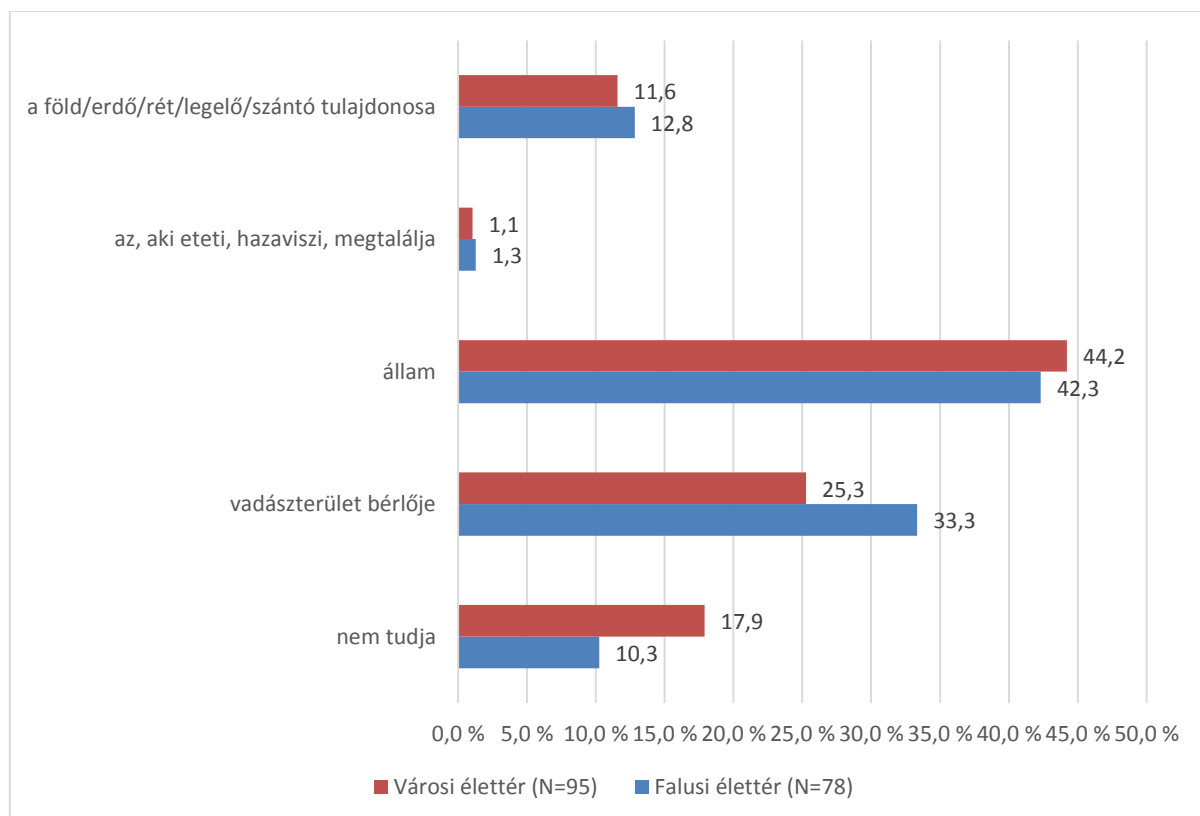
A 33 fő (100%) kérdésre válaszoló közül 22 fő (66%) a Fishing and Hunting televíziócsatornát írta be a kérdéshez, 7 fő (21%) a Nimród vadászújságot, 5 fő (15%) a National Geographic csatornáról 3 fő (9%) pedig Vadászlappól tájékozódik.

A 33 (100%) hallgatóból 15 fő (45%) falusi tudott felsorolni valamilyen konkrét médiumot, amelyből tájékozódni szokott, a városiak közül pedig 19 fő (57%), tehát a két vizsgált csoport eredményei között nincs szignifikáns különbség.

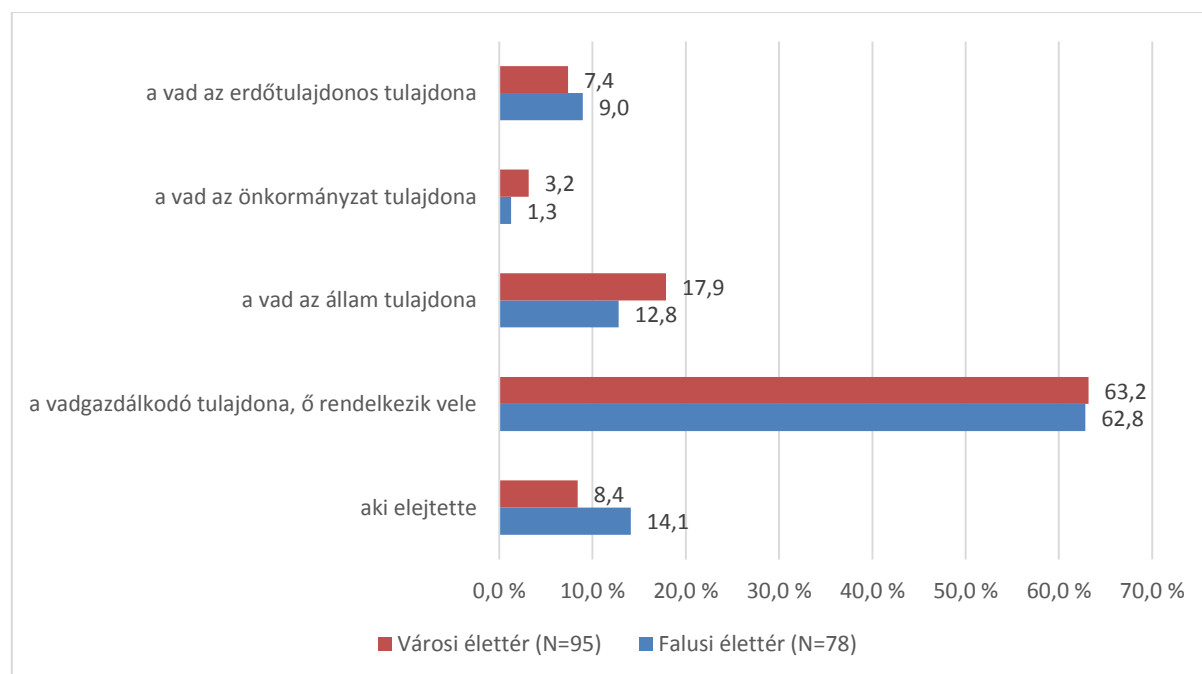
1. ábra: Vadászattal kapcsolatos hírek iránti érdeklődés a falusi és városi diákok körében

A Ki a vad tulajdonosa Magyarországon? kérdésre öt válaszlehetőség közül választhattak a hallgatók. Az eredmények alapján nem tudunk felfedezni különbséget a falusi és a városi hallgatók válaszai között, ez látható a 2. ábrán is ($\chi^2=2,804$; $df=4$; $p=0,591$).

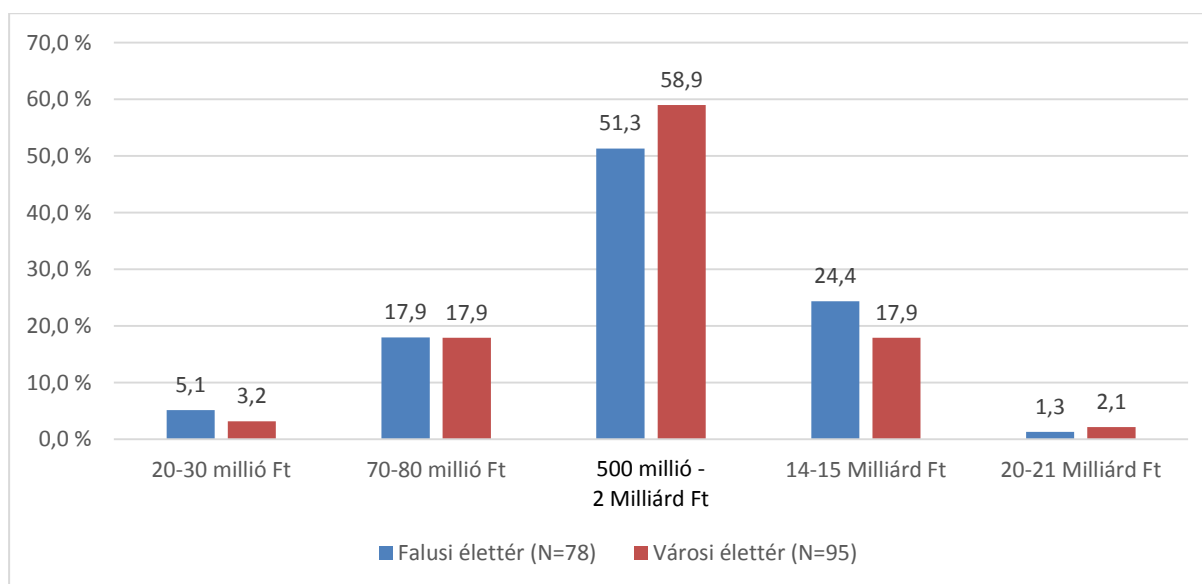
2. ábra: A válaszadók szerint a vad tulajdonosa Magyarországon

A következő kérdés hasonló az előzőhöz, ám mégsem ugyanaz: Ki a vad tulajdonosa az elejtés után? A válaszok alapján látható, hogy hasonlóan az eddigi válaszokhoz, itt sem tudunk felfedezni szignifikáns különbséget a falusi életterben élők és a városi életterben élők válaszai között, amelyet a keresztábra-elemzés is bizonyított ($\chi^2=2,755$; $df=4$; $p=0,600$) (3. ábra).

3. ábra: A válaszadók szerint a vad tulajdonosa az elejtés után

Amikor vadgazdálkodásról beszélünk elengedhetetlen megemlíteni az éves pénzügyi forgalmat is, amely kérdés válaszai között szintén nem tudunk szignifikáns különbséget megállapítani ($\chi^2=1,892$; $df=4$; $p=0,756$) (4. ábra).

4. ábra: A válaszadók szerint ennyi a magyar vadgazdálkodás éves pénzügyi forgalma

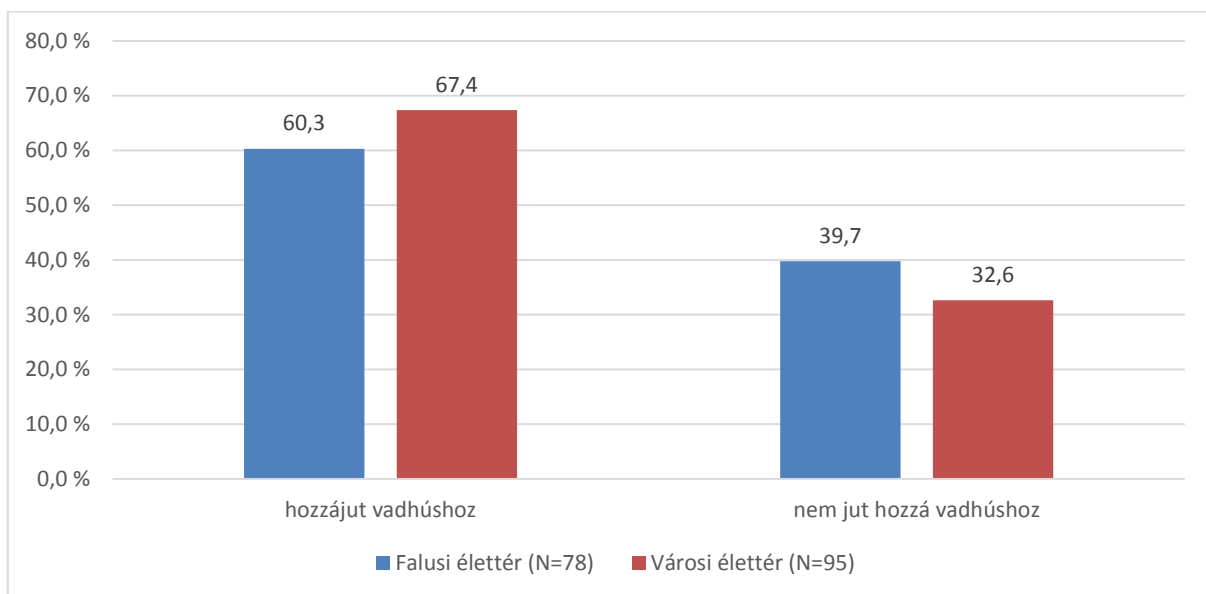
A felmérésben szerepelt arra irányuló kérdés is, hogy véleményük szerint, mennyire hasznos a vad? A falusi életterben élők átlagosan 4,09 hasznosságot adtak a vadaknak, míg a városi életterben élők 4,17-et, azaz a falusi és városi életterben élők válaszai között nem volt szignifikáns különbség ($U=3578,0$; $p=0,677$).

A károkozások mértékével kapcsolatosan is kikértük a hallgatók véleményét. Általános károkozásra irányuló kérdésre a falusiak átlagosan 3,00-t adtak, a városiak pedig 3,09-et, tehát a válaszok között szintén nem tudunk felfedezni szignifikáns különbséget ($U=3501,0$; $p=0,508$). Ugyanezt tudjuk elmondani a mezőgazdasági károkra vonatkozó válaszokról ($U=3477,0$; $p=0,408$) és a közúti károkra ($U=3687,0$; $p=0,955$) vonatkozóan is.

Erdei károkra vonatkozóan viszont elmondhatjuk, hogy van szignifikáns különbség a két életterben élők válaszai között, amit a statisztika is alátámaszt: falusiak átlaga 1,94, városiak átlaga 2,38 ($U=2754,5$; $p=0,020$).

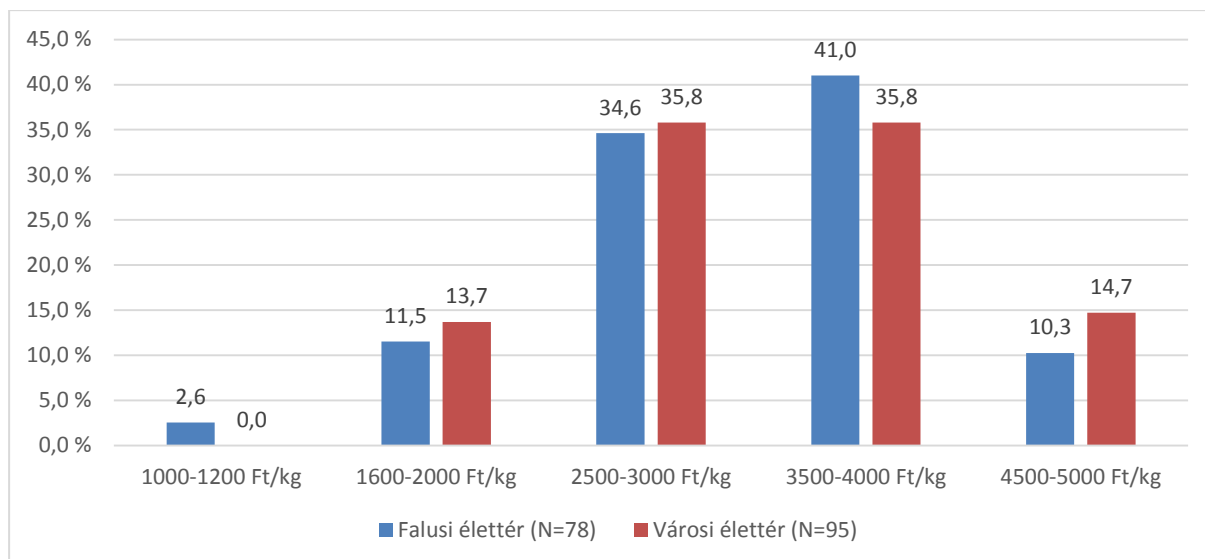
A vadászok szükségességére is irányult egy kérdés, amelyre a falusiak átlagosan 4,29-et, a városiak pedig átlagosan 4,13-mat adtak, ez alapján is elmondhatjuk, hogy nincs különbség a két csoport válaszai között ($U=3277,5$; $p=0,153$).

A vadhús iránti kereslet töretlen. 2014-ben került a Mintamenza programba, hogy az óvodai és az iskolai közétkeztetésben is havi rendszerességgel megjelenjen a vadhús. Az Agrárminisztérium is rendkívül sokat dolgozik azon, hogy egyre több helyre, intézménybe eljuthasson a vadhús (AM SAJTÓIRODA, 2018). Mivel jelentősége egyre népszerűbb, néhány vadhússal, illetve a vadhúshoz való hozzáféréssel kapcsolatos kérdést tettünk fel a pedagógushallgatóknak. Az 5. ábrán is látható, hogy nincs különbség a falusi életterben és a városi életterben élők vadhúshoz jutása között. A keresztábra elemzés is ugyanezt támasztotta alá ($\chi^2=0,942$; $df=1$; $p=0,332$), azaz nincs szignifikáns összefüggés a vizsgált csoportok vadhúshoz jutása között.

5. ábra: A falusi és városi életterben élő pedagógushallgatók vadhúshoz jutása

A következőkben néhány feldolgozott vadhús árára kérdeztünk rá. Az első kérdés ezek közül az 1 kg csont nélküli vaddisznó comb árára irányult. Látható a 6. ábrán, hogy a válaszok között nem tudunk felfedezni szignifikáns különbséget ($\chi^2=3,592$; $df=4$; $p=0,464$).

6. ábra: A válaszadók szerint ennyibe kerül 1 kg vaddisznó comb ára csont nélkül

Hasonlóan nem tudunk felfedezni különbséget a szarvascomb ($\chi^2=1,137$; $df=3$; $p=0,768$) és a fácán ($\chi^2=5,794$; $df=3$; $p=0,124$) árára vonatkozó kérdéseknél sem.

5. Összegzés

Az eredményeink tükrében megállapíthatjuk, hogy a falusi pedagógushallgatók nem rendelkeznek szerteágazóbb ismerettel a városi pedagógushallgatóknál vadászat, vadgazdálkodás és főbb vadfajaink témakörében, tehát hipotézisünk megdőlt. A válaszok alapján ugyanolyan ismeretekkel rendelkezik a két vizsgált csoport, függetlenül az életterüktől. Feltételezésünk alapján azt gondoltuk, hogy a falusi pedagógushallgatók a kérdőív kitöltésekor másfajta válaszok bejelölésére orientálódnak, mint a városi kitöltők, ám ez csupán egy kérdésnél történt így. Az erdei károkra vonatkozó Likert- skálás bejelölésnél találtunk szignifikáns különbséget a két csoport válasza között, amelyet a Mann-Whitney U-próba is igazolt. A többi kérdés esetében ez nem történt meg.

Összességében elmondhatjuk, hogy a falun élő pedagógushallgatók közelebb, mindennapos természetélmény mellett ugyanolyan válaszokat adtak, mint a városokban élő társaik, akik kevesebb és esetenként csak szervezett keretek között átélhető természetélménnyel találkozhatnak. Ez jelentheti azt, hogy a városi pedagógushallgatók is nyitottabbak a természet iránt és önként, szabadon is ellátogatnak egy-egy erdős területre, illetve személyes érdeklődésüknek köszönhetően olvasnak, néznek effajta tartalmakat is.

Felhasznált irodalom

- 202/2007. (VII. 31.) Kormányrendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 243/2003. (XII. 17.) Korm. rendelet módosításáról
- 363/2012 (XII.17.) Kormányrendelet az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról
- AM Sajtóiroda (2018): <https://www.nak.hu/agazati-hirek/elelmiszერიpar/151-hus-baromfiipar/97587-cel-hogy-a-vadhus-a-kozetkeztetesben-is-nagyobb-szerepet-kapjon> Letöltve: 2020.08.02.
- MOLNÁR, K. (2015): Környezeti nevelés-környezettudatos magatartásformálás. In: Lett B. et al. (szerk): Tanulmánykötet Mészáros Károly tiszteletére 2015. Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó, Sopron : 125–131.
- PÉNTEKNÉ, SZ. Á. (2000): Környezeti nevelés. Egészségvirág Egyesület. Budapest

